

מסורת הש"ס

א) ב"ק מט: לקמן קב. קים. חולין קמא: ט פאה פ"ו מ"ד, א מעשר שני פ"ה מ"ט קדושין כ: ט) ככ"י נוסף: אהת כלומר לא דייקין בעיר כדדייקין בשדה כדלמרי' בשדה שכות מעיקרו אכל שכתה פועלים לא היו שכתה ולא בעיר דלא דייקין בעיר, א) ונ"ע תוס' יבמות ט: ד"ה גמרין, ו) ונ"ע תוס' בעיבורין מט: ד"ה ואמרי,

תורה אור השלם
1 כי תקצר קצריך בשדך ושבכתך עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יירחק יי אלהיך בכל מעשה דברים כדי יט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ובר סבר וכו' ומשום דאין ש"יה לזכר עבירה. ידע' לי דאס מסבא לא ידענא דכחצר לא תקיר לדבר עבירה מנהק טעמים הכ"ל ולאו בר חיובא או דל"ש אי בעי עביד מניל באתא דלמא גס בגביהא אימריבא חזר משום ידו ולרץ באתא דוקא בעומד נזר חזירו ונ"ע: תוס' ד"ה ילפינן וי' מדרבנן: עין תוס' יבמות יט ע"פ ד"ר גמרין:

הגהות הגר"א

א) [א] תוס' ד"ה זכתה לו נראה ט'. ג"כ אכל הרמב"ם מתקן בין ד' חמות וחצר המשתמרת לחצר שא"מ (ועמ"ש רבינו בחי"ם סי' קכ"ח ס"ק י"א): [ב] שם ד"ה אמר כו' וי"ל דה"פ כו', ג"כ וכן פ"י הר"ף נפ"ג דכ"ג והרמב"ם:

רבינו חננאל

כי פליגי במציאה ר"י סבר ילפינן מציאה מוגט ור"ל סבר לא ילפינן. איבעי תימא [בקטנה] כ"ע ילפינן מציאה מוגט וכי פליגי בקטן ר"י יליף לקטן מקטנה כשם שזוכה חצירה של קטנה לקטנה כך זוכה חצר של קטן לקטן. ור"ל [ס"ל] ריבחה התורה החצר כדי לאשה ואפי' קטנה אבל לקטן לא. איבעי תימא כ"ע לא ילפי קטן מקטנה ור' יוחנן וריש לקיש לא פליגי אלא ר' יוחנן הורה בקטנה ריש לה חצר ויש לה ד'. אמות וריש לקיש הורה בקטן דאין חצירו זוכה לו ולא ד' אמות שלו כך מסקנא דשמעתא: **פ"סקא** ראה אותן רצין אחר המציאה וכו' עד זכתה לי שני זכתה לו שדרה: **גמ'** והוא שעומד בצד שדרה. ואמרי' אמאי צריך להיות עומד בצד שדרה ותקי ליה שדרה כו' יוסי בר חיננא דאמר חצירו של אדם

ילפינן מציאה מוגט. כי היכי דגצי גט אית לה חצר לקטנה גצי מציאה נמי אית לה: **ומר סבר לא ילפינן**. ממונא מאיסורא וגצי ממונא חצר מאס המנא אחרבאי ואיכא למימר דשליחות הוא **ומשום דאין שליח לדבר עבירה** אכטריך למכתב התם: **והלא נקטן פליגי**. דלא אשכחן דרבי ביה חצר:

מר אמר חדא נו'. ר"ש בן לקיש אמר לענין מציאה ורבי יוחנן לענין גט. אי נמי מר אמר קטן ומר אמר קטנה: **בתנאי' אחר זני שזור**. דהוא דומיא דמציאה שאינו יכול לרוץ ומשתמר בתוך השדה אם לא יטלוהו אחרים: **גמ'** אי עומד נזר עדשו אינן. דעכשיו היא משתמרת על ידו: **עומר שיש לי בשדה**. שנהנמתי שם מדעתי וסמכתי על הפועלים שהניחו שם מדעתי ולבסוף שכתו **שכתה**. אם חזר ושכתו: **בשדה ושכתה**. אם שכתתו בצוואך מן השדה הוי שכתה ולא ששכתתו משנכנסת לעיר: **אלא לאו הכי קאמר בשדה שכוח מעיקרו נו'**. בעוד האיש בשדה עומר השכות מעיקרו ששכתו הוא תחילה לפועל הוי שכתה אצל זכור שהניחו שם מדעתו ולבסוף שכתו על ידי פועלים לא הוי שכתה: **אצל בעיר**. משנכנס לעיר אפילו זכור ולבסוף שכת הוי שכתה דלימיה גביה כו'. והכי קא נסיב ליה תנא לתלמודיה יכול לא יהא שכתה מ"ל בשדה ושכתה בעודך בשדה הוא דנעינן דשכתמיה אהת ולא בעיר לא נעינן ושכתמיה שאף שכתה פועלים עושה אותה שכתה: **וממאי**. דקרא הכי ממרן וממנאי' הכי אמרה: **דלמא גזירם הכסות היא**. דמשמע דבשדה יהא שכתה אצל משכא בעל הצית לעיר אין שכתתו ושכתת פועלים כלום והכי קאמר יכול יהא שכתה מ"ל כו': **שלפניו אין שכתה**. בשכתה הקולר קאי. יחיד שהתחיל לקלור מראש השורה ושכו לפניו ולאחריו שלאחריו הוי שכתה שלפניו לא הוי שכתה: **יהיה**. לגר ליתום ולאלמנה יהיה: **עישור שאני עתיד למוז**. מזכר שלא עישר מעשרותיו והוקשה לו ומיירא לעשרן

באשר הוא שם: **נפון ליהושע**. לרבי יהושע בר חנינא שהיה עמו בספינה והוא לוי ונטול מעשר ראשון כדלמרי' בערמין (דף יא:): **מעשה ברבי יהושע שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור כך שאתה מן המשוררים ואני מן המשוערים** ומשורר שסיער בנתימה: ומקומו

בספינה אמר רבן גמליאל

שכתה ומימנה לפי שרואה לסתור ראייתו מנגיה הצרייתא ומו מה מתרץ לרבות שכתת העיר והלא בצרייתא יליף דזכור ולבסוף שכוח לא הוי שכתה דקמתי יודע אני שפועלים שכתוהו והכא דדריש לרבות שכתת העיר יעמיד בשכות מעיקרא לכך י"ל שאינו סותר ראייתו אלא גמרא קשה לו על הצרייתא מנ"ל למדרש מיעוטא על דיוקא דקרא דדריש בשדה ושכתת דהיינו שכוח מעיקרא אצל זכור ולבסוף שכוח לא הוי שכתה ועל זה קאי מיעוטא לומר דבעיר אפילו זכור ולבסוף שכוח הוי שכתה והיא דבשדה הוי שכתה שכוח מעיקרא ולא בעיר והכי מסתברא טפי לאוקומי מיעוט אגופיה דקרא בשדה ושכתת ולא בעיר והשתא משני שפיר לרבות שכתת העיר וע"כ לא מני קאי אפשטיה דקרא: **ז"ה הבבלי**. לאמורי קרן זוית:

ע"שור שאני עתיד למוז. פרש"י פרק קמא דקידושין (דף כו: ושם ד"ה מעשה) שהיה ירא פן יסמכו עליו בני ביתו שעישר ויאכלו טבל דחוקה על חצר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן וקשה דהיינו דוקא בחצר שמת או בחולץ ואין בדעתו לשוב עד ימים רבים ועוד למה נמנס לרבי יהושע ולרבי עקיבא יקרא להם שם ולא יומר ועוד דאין זה קריאת שם דלא אמר עשרה יהא מעשר אלא אמר מעשר ראשון יהא נמון ליהושע ופר"ת דשנת הציעור היתה וכבר הפרישם והיה נרץ להוציאם מתחת ידו

חיננא דאמר חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו ודחי' הני מילי בחצר המשתמרת אבל שדה שאינה משתמרת אי עומד

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

יא.

ילפינן מציאה מוגט. האי ילפינן הוי *מדרבנן דמציאת קטן לא הוי אלא מדרבנן אפילו לרבי יוסי דלמרי (לקמן דף יב.) גזל גמור היינו מדבריהם ולענין יד לא פליגי דילפינן אלא לענין חללים: **זכתה לו**. [א] נראה אע"ג דלא אמר זכתה לי דזכתה לו כדלמרי

לעיל (דף י.) אי תקון רבנן דלקמי כי לא אמר מאי הוי ואין לומר דהתם היינו משום דנפל לו עליה דגלי בדעתיה שרואה לקנות אצל הכא מי יימר דרואה לקנות דלדרכא משמע לעיל דאי לא נפל קנה טפי ואע"ג דלא אמר אקני ועוד דלמרי רבי יוסי ברי' חנינא חזרו של אדם קונה לו שלא מדעתו אלמא אע"ג דלא אמר קני והכא נקט משום סיפא דאפילו אמר כיון דרץ דכרכו לא קניו: **ה"ה צבי רץ בדרבו**. ה"ה אפי' זבי אלא אורחא דמילתא נקט דכשרן דכרכו אין מניעו: **ה"מ בחצר המשתמרת**. מימנה דנפ' שור שנגמא את

הפרה (ב"ק דף מט: ושם ד"ה והלכתא) אמר משכנו של גר ציד ישראל ומת הגר כו' וזה קונה השאר כו' ופריך ותקני ליה חזרו דלמרי ר' יוסי ברי' חנינא כו' ומסיק דלימיה פ' למלוה בחזרו וקשה דהתם משמע דהוי בחצר המשתמרת מדמייתי עלה מרבי יוסי ברי' חנינא דמיירי במשתמרת כדמוכח הכא ועוד דמסתמא צימו ודאי משתמר הוא ששמר שם המשכון וא"כ כי ליתיה נמי לקני ועוד אדפריך ליה מדרבי יוסי ברי' חנינא לפרוך ממנאי' ומייהו זז וכול לתרץ דמתנאי' הוי משום דנתכוין לזכות צה דלמרי זכתה לי לכך מייתי מרבי יוסי ברי' חנינא [ב] וי"ל דה"פ דלימיה למשכון בחצר אצל מלוה גס לפי המקשן מיירי דלימיה בחצר ולכן לא פריך ממנאי' כ"א מרבי יוסי ברי' חנינא וא"ת פרק הזורק (יגיון דף עו: ושם ד"ה והא) דמתן זרק למון דיתא או למון חלרה מגורשת משמע דמשתמרת ואפילו הכי קאמר עולא והוא שעומדת נזר ציתה וי"ל דדוקא גבי גט דאימיה בעל כרחה נעינן עומדת נזר ציתה כדלמרי דשמעתין:

זכור ולבסוף שכות. פירוש זכור שכנר שכתוהו פועלים ולבסוף שכתה הוי שכשכתו הפועלים שכת גס הוא אצל מה שהוא זכור בשעה שהפועלים וזכרין אין זה זכור ולבסוף שכוח דליליכ לא תמנא שכתה לעולם דכשדהו מלאה עומרין יאמר וכה לי שני: **דלמא גזירת הכתוב היא**. פרש"י ונגרס יכול יהא זכור דהיינו שכתה העיר ור"ל דזכור ולבסוף שכוח לא הוי שכתה דקמתי יודע אני שפועלים שכתוהו והכא דדריש לרבות שכתת העיר יעמיד בשכות מעיקרא לכך י"ל שאינו סותר ראייתו אלא גמרא קשה לו על הצרייתא מנ"ל למדרש מיעוטא על דיוקא דקרא דדריש בשדה ושכתת דהיינו שכוח מעיקרא אצל זכור ולבסוף שכוח לא הוי שכתה ועל זה קאי מיעוטא לומר דבעיר אפילו זכור ולבסוף שכוח הוי שכתה והיא דבשדה הוי שכתה שכוח מעיקרא ולא בעיר והכי מסתברא טפי לאוקומי מיעוט אגופיה דקרא בשדה ושכתת ולא בעיר והשתא משני שפיר לרבות שכתת העיר וע"כ לא מני קאי אפשטיה דקרא: **ז"ה הבבלי**. לאמורי קרן זוית:

ע"שור שאני עתיד למוז. פרש"י פרק קמא דקידושין (דף כו: ושם ד"ה מעשה) שהיה ירא פן יסמכו עליו בני ביתו שעישר ויאכלו טבל דחוקה על חצר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן וקשה דהיינו דוקא בחצר שמת או בחולץ ואין בדעתו לשוב עד ימים רבים ועוד למה נמנס לרבי יהושע ולרבי עקיבא יקרא להם שם ולא יומר ועוד דאין זה קריאת שם דלא אמר עשרה יהא מעשר אלא אמר מעשר ראשון יהא נמון ליהושע ופר"ת דשנת הציעור היתה וכבר הפרישם והיה נרץ להוציאם מתחת ידו

לא לא. וכן אמר עולא והוא שעומד בצד שדרה. איתיביה רבא מעשה ברבן גמליאל

עין משפט ונר מצוה

פ א מ"י פ"יו מהלכות אכירה ה' י ופ"ד מהל' זכיה ומתנה ה' ט וע' בהשגות ובמ"מ סמג עשין עד טו"ש"ע ח"מ סי' רמח ספק ה וסי' רמג ספק כג:

פ ב ג מ"י פ"יו מהל' אכירה ה' יא סמג עשין עד טו"ש"ע ח"מ סי' רמח ספק ד:

פ ד ה מ"י שם ה' ט ופט"ו שם הלכה ט ופ"א מהל' זכיה ומתנה הלכה ד וע' בהשגות ובמ"מ ופ"ד שם ה' ט סמג עשין עד פס טו"ש"ע ח"מ סי' רמג ספק כ כא וסי' רמח ספק ג וסי' ערה ספק כח וסי' שג ספק ג:

צ א ז מ"י פ"ה מהלכות מתנות עמים ה' ז:

צ א ח ט מ"י שם ה' י:

מוסף רש"י

שהיו באים בספינה. ושכת ולא נתן רשות לתרום (קדושין כו.). נתון ליהושע. רבי יהושע בן חנניא, כדלמרי במס' ערכין (יח:). מעשה ברי' יהושע בברי' חנינא שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור כן שאתה מן המשוררים אלמא לוי היה. ספרי (פי' קרח) וכבר בקש ר' יהושע בן חנניא לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא אמר לו חזור לאחוריק אמה ממניי כנשכך שאתה מן המשוררין ואני מן השוערין (קדושין כו.).

רבינו חננאל (המשך)

בצד שדרה זכתה לו שדרה ואם אינו עומד שם לא זכתה לו שדרה. מוגט הני מילי דתניא היה עומד בעיר ואומר יודע אני כי העומר שיש לי בשדה פועלים שכתוהו לא יהא שכתה וכול לא יהא שכתה ת"ל ושכתת עומר בשדה. בשדה ושכתת ולא בעיר. ופירשנא בשדה שכוח מעיקרו הוי שכתה זכור ולבסוף שכוח לא הוי שכתה מאי טעמא כיון דהוי קאי בשדה וחזרו לו זכרתי לו שדרה ואע"ג דבתר הכי שכתו אינה שכתה שכבר זכתה לו שדרה וסמא דהא נטלו מאותה העת אבל בעיר אפי' זכור ולבסוף שכתו הוי שכתה מאי טעמא דהא ליתיה גביה בשדה דליוכי ליה שדרה וכו"מ דאי עומד בצד שדרה זכתה לו שדרה ואי אינו עומד בצד שדרה לא זכתה לו שדרה. ואמרי' וממאי דמשום דלא הוה קאי בצד שדרה נעשה שכתה דלמא גזירת הכתוב היא א) דבשרה לא ניהוי שכתה. ובעיר כי היא גזונא זכור ולבסוף שכוח ליתיה שכתה מדכתוב לא תשוב לקחתו גמרין מינה לרבות שכתת העיר. ונדרחו הדברים האלו ואסקהו רב אשי יהיה לרבות שכתת העיר. ולא נחברו כי אם עומד בצד שדרה זכתה לו שדרה ואי

דוקנים שהיו באין בספינה.

^[א] הדברי מובאר דרבינו היה גורם בנמי' דבשדה לא נהוי שכתה ובעיר נהוי שכתה דלמרי קרא וכו' וסך דלמרי קרא הכל מן הקושאוי היא ועי' בש"מ דהכא ג"כ לגי' רבינו וגרסתו ע"ש.